

PROSIGN

Znakové jazyky a Společný evropský referenční rámec pro jazyky

Deskriptory pro společné referenční úrovně

Lorraine Leeson
Beppie van den Bogaerde
Christian Rathmann
Tobias Haug

O tomto dokumentu

Cílem projektu PRO-Sign je vytvořit evropské standardy ovládání znakového jazyka pro odborné účely, se zaměřením na výuku znakového jazyka v rámci vysokoškolských programů, a zejména programů zabývajících se studiem kultury a komunikace neslyšících (tzv. *Deaf Studies*) a také pro tlumočení znakového jazyka. Na projektu spolupracovali partnerské instituce, účastníci workshopů a členové přidružených skupin, kteří se v období let 2012 – 2015 zapojili do hodnocení, testování a validace deskriptorů Společného evropského referenčního rámce pro výuku, učení a hodnocení znakového jazyka. Výsledkem je soubor deskriptorů pro znakové jazyky v souladu se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky (CEFR, *Common European Framework of Reference for Languages*), který předkládáme v tomto dokumentu.

Vystínovaná pole v tomto dokumentu označují vyšší úroveň kompetence v dané škále, v souladu s rozlišením ve Společném evropském referenčním rámci (2001).

Tento dokument Evropského centra pro moderní jazyky při Radě Evropy vznikl v rámci programu Učení prostřednictvím jazyků (Learning through Languages) pro období 2012–15.

Názory vyjádřené v tomto díle jsou výhradní odpovědností autorů a nemusejí odrážet oficiální politiku Rady Evropy. Veškerá práva jsou vyhrazena. Překlad, reprodukce či zprostředkování jakékoli části tohoto dokumentu v jakékoli formě a jakýmikoli prostředky, elektronickými (CD-Rom, internet atd.) či mechanickými, včetně kopírování, záznamu nebo jakéhokoli systému pro ukládání a získávání informací, jsou možné pouze s předchozím písemným souhlasem Generálního ředitelství pro komunikaci (FR-67075 Strasbourg Cedex nebo publishing@coe.int).

Council of Europe Publishing
FR-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>

European Centre for Modern Languages of the Council of Europe
Nikolaiplatz 4
AT-8020 Graz
www.ecml.at

© Rada Evropy, duben 2016

Fotografie na titulní straně: Converse College CC BY-SA 2.0
<https://www.flickr.com/photos/conversecollege/16981920564/>

© Rada Evropy (ECML/CELV)

Text původně vypracovaný Radou Evropy a využívaný s jejím svolením. Tento překlad se vydává na základě dohody s Radou Evropy, ovšem na výhradní odpovědnost překladatele.

Odbornou asistenci při revizi textu poskytly lektorky z Ústavu jazyků a komunikace neslyšících FF UK.

Poděkování

Expertní skupina projektu PRO-Sign by tímto ráda poděkovala neuvěřitelnému týmu z **Evropského centra pro moderní jazyky** za jejich rady, podporu a povzbuzení v průběhu celého projektu.

Dále bychom rádi formálně vyjádřili naše poděkování řadě organizací a jednotlivců, kteří s námi na různých pozicích spolupracovali. Jejich výčet uvádíme níže:

Projektový konzultant

p. Frank Heyworth

Poradce projektového týmu

Prof. David Little, Trinity College Dublin, Irsko

Stipendisté a stážisté Evropského centra pro moderní jazyky (ECML)

Siglinde Pape, stipendistka ECML

Niamh Martin, stipendistka ECML

Eva Wachter, stipendistka ECML

Naomi Sheneman, postgraduální stážistka – Gallaudetova univerzita, Washington DC

Wendy Murray Jnr., stážistka z programu Deaf Studies – Trinity College Dublin, Irsko

Partnerské instituce

Evropská unie neslyšících (*European Union of the Deaf*)

Evropské fórum tlumočnicků znakového jazyka (*European Forum of Sign Language Interpreters*)

Generální inspektor pro národní vzdělávání, Francie; zástupce: Mireille Golaszewski

Karlova univerzita, Česká republika

Univerzita Lille 3, Francie

Vídeňská univerzita, Rakousko

Jyväskylänská univerzita, Finsko

KU Leuven, Filozofická fakulta, Kampus Antwerpy, Belgie

Gruppo per lo Studio e l'Informazione sulla Lingua dei Segni Italiana (SILIS), Itálie

Spolupracující partner

Moskevská státní lingvistická univerzita, Ruská federace

Rádi bychom také poděkovali účastníkům workshopu PRO-Sign z roku 2013 a schůzky partnerských subjektů z roku 2015 za jejich cenné příspěvky a velké nasazení.

Naše jednání expertní skupiny, workshop, schůzka partnerských subjektů ani konference k projektu PRO-Sign by se nemohly uskutečnit bez našeho týmu talentovaných tlumočnicků, kteří pracovali s anglickým/americkým znakovým jazykem / mezinárodním znakovým systémem. Byli to Lissa Zeviar, Oliver Pouliot a Gerdinand Wagenaar, kterým tímto děkujeme za skvělou práci.

Verze našich dokumentů převedené do mezinárodního znakového systému připravili vynikající překladatelé Stefan Goldschmidt a Chris Peters.

Nakonec by celý tým rád poděkoval svým mateřským institucím a kolegům za podporu poskytnutou v průběhu tohoto zásadního počínu.

Lorraine Leeson	<i>Trinity College Dublin, Irsko</i>
Beppie van den Bogaerde	<i>Hogeschool Utrecht – Univerzita aplikovaných věd (HU), Nizozemsko</i>
Christian Rathmann	<i>IDGS, Universität Hamburg, Německo</i>
Tobias Haug	<i>Curyšská univerzita aplikovaných věd – speciální vzdělávání (HfH), Švýcarsko</i>

prosinec 2015

Obsah

O tomto dokumentu	1
Poděkování	2
Obsah	4
O tomto dokumentu	6
Komu je tento dokument určen?	6
Společný evropský referenční rámec pro jazyky: učení, vyučování a hodnocení (CEFR, Common European Framework of Reference for Languages)	6
Metodologie: Vypracování a validace deskriptorů ZJ	7
Jak lze dokument využívat na národní úrovni?	8
Reference	8
Společné referenční úrovně: jednotná stupnice pro znakové jazyky	9
Referenční úrovně dle projektu PRO-Sign	10
Projev (vyjadřování ve znakovém jazyce)	10
OSLOVOVÁNÍ RŮZNÉHO PUBLIKA	10
KOMPENZOVÁNÍ	11
MONITOROVÁNÍ A PŘEFORMULOVÁNÍ	12
PROJEV – VŠEOBECNÁ STUPNICE	13
PLÁNOVÁNÍ	14
VEŘEJNÁ OZNÁMENÍ	15
SOUVISLÝ MONOLOG: Popis zážitku	16
SOUVISLÝ MONOLOG: Argumentace (např. v debatě)	17
Porozumění	18
POROZUMĚNÍ V PŘÍMÉ KOMUNIKACI	18
POROZUMĚNÍ VIZUÁLNÍM MÉDIÍM	19
ROZPOZNÁVÁNÍ SIGNÁLŮ A VYVOZOVÁNÍ VÝZNAMU (PROJEV VE ZJ)	20
POROZUMĚNÍ – VŠEOBECNÁ STUPNICE	21
POROZUMĚNÍ KONVERZACI MEZI RODILÝMI UŽIVATELI ZNAKOVÉHO JAZYKA	22
SLEDOVÁNÍ OZNÁMENÍ A POKYNŮ	23
SLEDOVÁNÍ TELEVIZE A FILMU	24
Interakce ve znakovém jazyce	25
KONVERZACE	25
NEFORMÁLNÍ DISKUSE (S PŘÁTELI)	26
VÝMĚNA INFORMACÍ	27

ROZHOVOR (INTERVIEW): V ROLI DOTAZOVATELE/DOTAZOVANÉHO	28
INTERAKCE VE ZNAKOVÉM JAZYCE – VŠEOBECNÁ STUPNICE	29
VYJEDNÁVÁNÍ ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB	31
POROZUMĚNÍ RODILÉMU UŽIVATELI ZNAKOVÉHO JAZYKA JAKO PARTNERU V KOMUNIKACI	32
Strategie interakce	33
ŽÁDOST O OBJASNĚNÍ	33
SPOLUPRÁCE	34
UJÍMÁNÍ SE ROLE V KOMUNIKACI	35
Vnímání a zpracování výpovědi	36
ROZSAH VŠEOBECNÝCH ZNALOSTÍ JAZYKA	36
GRAMATICKÁ SPRÁVNOST	37
OVLÁDÁNÍ FONETICKO-FONOLOGICKÝCH PARAMETRŮ JAZYKA	38
ADEKVÁTNOST Z HLEDISKA SOCIOLINGVISTIKY	39
OVLÁDÁNÍ LEXIKÁLNÍ ZÁSOBY	40
ROZSAH LEXIKÁLNÍ ZÁSOBY	41
Pragmatické kompetence	42
FLEXIBILITA (PRUŽNOST VE VYJADŘOVÁNÍ)	43
VYPRÁVĚNÍ	43
Rozvíjení tematických složek	44
KOHERENCE A KOHEZE	44
Kvalitativní faktory	45
PŘESNOST PROPOZICE	45
PLYNULOST ZNAKOVÁNÍ	46
Glosář	47
Obecná terminologie Společného evropského referenčního rámce	47
Terminologie hodnocení	52
Terminologie znakového jazyka	54

O tomto dokumentu

Cílem projektu PRO-Sign Evropského centra pro moderní jazyky je vytvořit evropské standardy ovládání znakového jazyka pro odborné účely, se zaměřením na výuku znakového jazyka v rámci vysokoškolských programů a zejména programů zabývajících se studiem kultury a komunikace neslyšících (tzv. Deaf Studies) a také pro tlumočení znakového jazyka (viz také Leeson a Calle 2013, Leeson a Bowen 2013). Na projektu spolupracovali partnerské instituce, účastníci workshopů a členové přidružených skupin, kteří se v období let 2012 – 2015 zapojili do hodnocení, testování a konsolidace deskriptorů Společného evropského referenčního rámce pro výuku, učení a hodnocení znakového jazyka. Výsledkem je soubor deskriptorů pro znakové jazyky v souladu s referenčními úrovněmi dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (CEFR, Common European Framework of Reference for Languages), který předkládáme v tomto dokumentu.

Projekt Znakové jazyky pro odborné účely (PRO-Sign) Evropského centra pro moderní jazyky vychází z dosavadní práce na uzpůsobení referenčního rámce CEFR pro znakové jazyky v řadě evropských zemích a jako první stanovuje úroveň ovládání znakového jazyka, které slouží jako evropský standard pro evropské i mimoevropské vysokoškolské programy, kde se nabízejí kurzy znakového jazyka.

Tento dokument je součástí webových stránek projektu, kde jsou k dispozici veškeré informace: www.ecml.at/prosign

Komu je tento dokument určen?

Webové stránky i tento dokument mají sloužit jako referenční materiály pro učitele, studenty pedagogiky a autory osnov kurzů znakového jazyka ve vysokoškolském prostředí. Kromě toho je lze využívat jako podpůrné materiály pro práci mezinárodních nevládních organizací, jako jsou například Evropská unie neslyšících (EUD, European Union of the Deaf), Světová federace neslyšících (WFD, World Federation of the Deaf), Evropské fórum tlumočnicků znakového jazyka (efslí, European Forum of Sign Language Interpreters) a ostatní relevantní mezinárodní organizace.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: učení, vyučování a hodnocení (CEFR, Common European Framework of Reference for Languages)

Referenční rámce CEFR vydala v roce 2001 Rada Evropy a od té doby se využívají v řadě evropských zemích jako referenční nástroj pro vyučování a hodnocení cizího jazyka.

„Společný evropský referenční rámec poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat. Popis se rovněž týká kulturního kontextu, do něhož je jazyk zasazen. Rámec také definuje úroveň ovládání jazyka, které umožňují měřit pokrok studentů v každém stádiu učení se jazyku a v průběhu celého života studenta. Společný evropský referenční rámec má překonat bariéry v komunikaci“ (Rada Evropy 2001:1)

Tento dokument uvádí deskriptory pro úrovně A1 až C2, které popisují dovednosti studenta v oblastech vnímání, interakce a vlastního projevu. Podobně jako v jiných dokumentech z rodiny CEFR ani zde nemusí existovat deskriptory pro všechny podkategorie na všech úrovních; některé činnosti nelze provádět bez zvládnutí určitých základních dovedností, zatímco jiné mohou být na vyšších úrovních irelevantní. Podrobné informace o jednotlivých úrovních ovládnutí jazyka a o různých stupnicích CEFR naleznete v původní publikaci Rady Evropy (2001)¹.

Uživatelé by měli ke stupnici a souvisejícím deskriptorům přistupovat kriticky. Přestože Globální stupnice pro znakové jazyky – společné referenční úrovně poskytují jednoduché a holističtější pojetí, nemusí se hodit pro všechny účely. Referenční rámec CEFR vyžaduje další přizpůsobení dle daného kontextu, na který se aplikuje. Soubory deskriptorů vytvořené v projektu PRO-Sign naznačují situace, ve kterých se uživatelé znakového jazyka mohou ocitnout.

Tento dokument převedený do mezinárodního znakového systému stejně jako příklady hodnocení dle referenčního rámce CEFR naleznete na našich webových stránkách.

Metodologie: Vypracování a validace deskriptorů ZJ

K vypracování deskriptorů pro znakové jazyky sloužily mimo jiné následující podklady:

- Společný evropský referenční rámec (Rada Evropy, 2001)
- Kurikulum pro irský znakový jazyk dle CEFR (Leeson & Byrne-Dunne, 2009; Leeson & Grehan, 2009)
- CEFR pro Německý znakový jazyk (Rathmann et al., 2012)
- CEFR pro Nizozemský znakový jazyk (ATERK NGT, 2013)

Upravit deskriptory takovým způsobem, aby relevantně popisovaly postupný pokrok ve vizuálně-gestické modalitě pro jazyky, které nemají písemnou podobu, bylo poměrně složité. Zatímco některé stávající deskriptory CEFR vyžadovaly pouze menší úpravu textu, aby odpovídal znakovým jazykům, jiné bylo nutné zcela přeformulovat v souladu se specifickou modalitou znakových jazyků. Kromě zdrojů uvedených výše vycházejí deskriptory také ze stávajícího výzkumu lingvistiky a osvojování znakových jazyků jako cizího jazyka.

V březnu 2015 se 16 neslyšících i slyšících odborníků z celé Evropy zúčastnilo schůzky partnerských subjektů PRO-Sign ve Štýrském Hradci v Rakousku. Všichni účastníci již před setkáním obdrželi deskriptory v anglickém jazyce a také jejich verzi převedenou do mezinárodního znakového systému. Během schůzky se jednotlivé deskriptory znakovaly v mezinárodním znakovém systému a účastníci hodnotili, jak efektivně zachycují zamýšlené úrovně ovládnutí jazyka, tj. proběhla konsolidace deskriptorů. Další zpětnou vazbu poskytl zkušební instruktoři znakového jazyka, kteří se setkání nezúčastnili. Veškeré podněty pak posloužily ke konečné revizi deskriptorů jednotlivých úrovní ovládnutí znakového jazyka. Validaci těchto deskriptorů lze ovšem provést teprve po jejich uzpůsobení lokálnímu kontextu, jako je např. úprava kurikula dle referenčního rámce CEFR pro Německý či Irský znakový jazyk.

¹ <http://www.ecml.at/Portals/1/mtp4/pro-sign/documents/Common-Reference-Level-Descriptors-EN.pdf>

Jak lze dokument využívat na národní úrovni?

Referenční úrovně CEFR se ukázaly jako velmi užitečný nástroj v oblasti výuky cizích jazyků, přestože původně měly sloužit pouze pro mluvené jazyky.

Ve většině evropských zemí je výuka znakového jazyka v plenkách. Pro mnoho znakových jazyků chybí komplexní pojednání o gramatice a v rámci kontinentu existují významné rozdíly v úrovni dostupného vzdělávání tlumočnicků (viz De Wit, 2012). S ohledem na uvedené problémy lze tento dokument využít mnoha způsoby. V rámci kurzů znakového jazyka může sloužit jako podpůrný materiál pro učitele, na jehož základě mohou hodnotit úroveň ovládnutí jazyka u svých studentů. Může také podporovat studenty během samotného procesu učení. V závislosti na trvání a obsahu jazykových kurzů v rámci tlumočnických programů lze CEFR využívat jednoduše jako referenční materiál nebo jako pevně stanovený rámec, ze kterého vycházejí všechny nabízené kurzy znakového jazyka.

Z důvodu významných rozdílů ve vzdělávání a výuce znakového jazyka napříč Evropou je před námi ještě mnoho práce na národní úrovni s místními znakovými jazyky, aby bylo možné referenční rámec CEFR maximálně využít. Doufáme, že tyto dokumenty – v angličtině a v mezinárodním znakovém systému – poskytnou takovému úsilí užitečnou podporu.

Reference

ATERK NGT, 2013. Het Europees Referentiekader voor Talen: Gebarentalen. Rukopis, dostupný na adrese:

[http://www.ecml.at/Portals/1/ProSign/ERK_voor_gebarentaal_2013%20\[CEFR%20for%20sign%20language\]%20in%20Dutch.PDF](http://www.ecml.at/Portals/1/ProSign/ERK_voor_gebarentaal_2013%20[CEFR%20for%20sign%20language]%20in%20Dutch.PDF)

De Wit, M. (2012). A Comprehensive Guide to Sign Language Interpreting in Europe. Elektronická kniha.

Leeson, L. and Bowen, S. (2013). Assessment Guidelines for Sign Language Interpreting Training Programmes. Brussels: European Forum of Sign Language Interpreters.

Leeson, L. and Calle, L. (2013). Learning outcomes for graduates of a three year sign language training programme. Brussels: European Forum of Sign Language Interpreters.

Leeson, L. & Byrne-Dunne, D. (2009). *Applying the Common European Reference Framework to the Teaching, Learning and Assessment of Signed Languages (D-sign)*. Výstup projektu EU s názvem D-Sign.

Leeson, L., & Grehan, C. (2009). A Common European Framework for Sign Language Curricula? D-Sign(ing) a curriculum aligned to the Common European Framework of Reference. Součást publikace M. Mertzani (Ed.), *Sign Language Teaching and Learning - Papers from the 1st Symposium in Applied Sign Linguistics* (Vol. 1, pp. 21–33). Bristol: Centre for Deaf Studies, University of Bristol.

Rathmann, C., Kollien, S. et al (2012). GERs: Arbeitspapier. Universität Hamburg.

Společné referenční úrovně: jednotná stupnice pro znakové jazyky

Zkušený uživatel	C2	Snadno rozumí téměř všem výpovědím ve ZJ. Dokáže shrnout informace z různých zdrojů a přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Dokáže se spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat významové nuance dokonce i ve složitějších situacích.
	C1	Rozumí široké škále náročných a dlouhých výpovědí a rozpozná i případné implicitní významy. Umí se plynule a spontánně vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umí jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Umí vytvořit srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné výpovědi na složitá témata, čímž prokazuje ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze.
Samostatný uživatel	B2	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých výpovědí týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru. Dokáže se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými/zkušenými uživateli znakového jazyka, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka komunikace. Umí vytvořit srozumitelné podrobné výpovědi na širokou škálu témat a vysvětlit své názorové stanovisko týkající se aktuálního problému s uvedením výhod a nevýhod různých možností.
	B1	Rozumí hlavním myšlenkám, pokud jsou prezentovány srozumitelným, standardním jazykem [v případě uživatelů znakového jazyka to může být regionální varianta jazyka] a týkají se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat na místech, kde se využívá znakový jazyk. Umí vytvořit jednoduchou souvislou výpověď na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a ambice a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.
Uživatel základů jazyka	A2	Rozumí větším a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o sobě a své rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat v rámci jednoduchých a běžných činností, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem podat základní informace o své osobě, popsat bezprostřední okolí a vyjádřit se k záležitostem týkajícím se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.
	A1	Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je zajistit konkrétní potřeby, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, komunikuje-li partner pomalu a zřetelně a je ochoten mu/jí pomoci.

Referenční úrovně dle projektu PRO-Sign

Projev

	OSLOVOVÁNÍ RŮZNÉHO PUBLIKA
C2	<i>Dokáže s jistotou a výřečně pronést prezentaci na složité téma publiku, které s tímto tématem není obeznámeno, a dokáže stavbu i podobu své prezentace pružně přizpůsobovat potřebám publiku. Zvládá obtížné a dokonce nepřátelsky zaměřené dotazy.</i>
C1	<i>Dokáže srozumitelně přednést dobře uspořádanou prezentaci na složité téma, dostatečně rozvést a podepřít své názory vedlejšími argumenty, důvody a vhodnými příklady. Dobře zvládá poznámky z publiku, reaguje spontánně a téměř bez námahy.</i>
B2	<i>Dokáže srozumitelně přednést systematicky vystavěnou prezentaci, zdůrazňovat důležité myšlenky a poskytnout případné doplňující podrobnosti. Dokáže se spontánně odchýlit od předem připraveného textu a navázat na zajímavé otázky z řad posluchačů, přičemž často vykazuje pozoruhodnou plynulost a lehkost vyjadřování.</i>
	<i>Dokáže srozumitelně přednést předem připravenou prezentaci, odůvodnit souhlas či nesouhlas s určitým názorem a uvádět výhody a nevýhody různých možností. Dokáže zodpovědět řadu následných dotazů, a to natolik plynule a spontánně, že odpovědi nečiní žádné obtíže jemu/jí ani publiku.</i>
B1	<i>Dokáže přednést předem připravenou, jednoduše formulovanou prezentaci na známé téma ve svém oboru, a to natolik srozumitelně, že jej lze téměř celou dobu bez potíží sledovat, přičemž poměrně přesně vysvětluje hlavní myšlenky. Dokáže zodpovědět následné dotazy, ale někdy musí požádat o jejich zopakování, hlavně pokud jsou vyznačovány příliš rychle.</i>
A2	<i>Dokáže přednést krátkou, předem nacvičenou prezentaci na téma, které se vztahuje k jeho/jejímu každodennímu životu, stručně zdůvodnit a vysvětlit své názory, plány a jednání. Dokáže reagovat na omezené množství jednoznačně formulovaných následných dotazů.</i>
	<i>Dokáže přednést krátkou, předem nacvičenou jednoduchou prezentaci na známé téma. Dokáže odpovídat na jednoznačně formulované následné dotazy za předpokladu, že může požádat o jejich zopakování a že mu/jí někdo pomůže s formulacemi jeho/jejích odpovědí.</i>
A1	<i>Dokáže vyjádřit ve znakovém jazyce velmi krátké, předem nacvičené oznámení, např. představit prezentující osobu, přednést přípitek.</i>

	KOMPENZOVÁNÍ
C2	<i>Dokáže nahradit výraz/znak, který si nemůže vybavit, významovým ekvivalentem tak snadno, že je to sotva postřehnutelné.</i>
C1	<i>viz B2+</i>
B2	<i>Dokáže užít opisů a parafrází, aby zakryl(a) mezery ve své lexikální zásobě a gramatice.</i>
B1	<i>Dokáže definovat rysy něčeho konkrétního, pokud si nemůže vzpomenout na příslušný výraz [znak]. Dokáže vyjádřit určitý význam tím, že blíže vymezí výraz [znak] podobného významu (např. nákladní auto pro lidi = autobus).</i>
	<i>Dokáže jednoduchým výrazem [znakem] označit věc podobnou pojmu, který chce pojmenovat, a naznačí, že chce být „opraven(a)“.</i>
A2	<i>Dokáže užít nevhodný výraz [znak] ze svého repertoáru a gesty objasnit, co chce sdělit.</i>
	<i>Dokáže označit, co má na mysli tak, že na to ukáže (např. „Přál bych si toto, prosím.“).</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	MONITOROVÁNÍ A PŘEFORMULOVÁNÍ
C2	<i>Dokáže se vrátit zpět a problematické místo přeformulovat tak snadno, že to komunikační partner sotva postřehne.</i>
C1	<i>Dokáže se vrátit zpět, když narazí na problém, a přeformulovat svoji výpověď, aniž by úplně přerušil(a) tok znakování.</i>
B2	<i>Dokáže opravit přeřeknutí a chyby, pokud si je uvědomí nebo pokud vedly k nedorozumění. Dokáže zaregistrovat své „typické chyby“ a vědomě je ve svém projevu monitorovat.</i>
B1	<i>Dokáže napravit nedorozumění, které způsobilo špatné uvedení času nebo špatné užití výrazu, pokud komunikační partner naznačí, že nerozumí.</i>
	<i>Dokáže požádat o ujištění, že tvar, který užil(a), je správný. Dokáže začít znovu a užít jinou taktiku v případě, že dojde k přerušení komunikace.</i>
A2	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	PRODUKCE ZJ – VŠEOBECNÁ STUPNICE
C2	<i>Vyjadřuje se jasně, plynule a jeho/její [znakovaný] projev/vyjadřování ve ZJ má účinnou logickou strukturu, což pomáhá komunikačnímu partnerovi zaznamenat hlavní myšlenky a zapamatovat si je.</i>
C1	<i>Dokáže podat jasné a podrobné popisy a prezentace o složitých tématech, rozšiřovat je o vedlejší témata, rozvíjet konkrétní myšlenky a zakončit svou výpověď vhodným závěrem. Dokáže podat jasné a systematicky rozvinuté popisy a prezentace, odpovídajícím způsobem zdůraznit hlavní myšlenky a uvést potřebné podrobnosti.</i>
B2	<i>Dokáže podat jasné a podrobné popisy a prezentace o široké škále témat, která se vztahují k oblasti jeho/jejího zájmu, přičemž rozvádí své myšlenky a podporuje je dodatečnými argumenty a odpovídajícími příklady.</i>
B1	<i>Dokáže poměrně plynule podat souvislý, jednoduše formulovaný popis mnohých témat z oblasti svého zájmu, přičemž je prezentuje jako lineární sled myšlenek.</i>
A2	<i>Dokáže podat jednoduchý popis nebo prezentaci na téma lidí, životních nebo pracovních podmínek, každodenních zvyklostí, toho, co má a nemá rád atd., a to v podobě krátkého sledu jednoduchých frází a vět spojených do výčtu.</i>
A1	<i>Dokáže vytvořit jednoduché, většinou izolované fráze o lidech a různých místech.</i>

	PLÁNOVÁNÍ
C2	<i>viz B2</i>
C1	<i>viz B2</i>
B2	<i>Dokáže si dopředu naplánovat, co je třeba vyjádřit a jak to vyjádřit, přičemž zvažuje účinek na komunikační partnery.</i>
	<i>Dokáže si nacvičit a vyzkoušet nové kombinace a výrazy a je vstřícný/á zpětné vazbě.</i>
B1	<i>Dokáže přijít na to, jakým způsobem vyjádřit hlavní myšlenky toho, co chce sdělit; využije jakékoli dostupné zdroje a omezí své sdělení v závislosti na vyjadřovacích prostředcích, které si dokáže vybavit nebo vyhledat.</i>
A2	<i>Dokáže si vybavit a nacvičit odpovídající sadu frází ze svého repertoáru.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	VEŘEJNÁ OZNÁMENÍ
C2	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
C1	<i>Dokáže plynule pronést oznámení, téměř bez námahy, využívá důrazu a intonace [vizuálních nemanuálních komponentů/prostředků], aby přesně vyjádřil(a) jemnější významové odstíny.</i>
B2	<i>Dokáže pronést oznámení týkající se většiny obecných témat natolik zřetelně, plynule a spontánně, že se komunikační partner nemusí jakkoliv namáhat.</i>
B1	<i>Dokáže pronést krátké, předem nacvičené oznámení na téma vztahující se ke každodenním událostem v jeho/jejím oboru, které je i přes případný velmi neobvyklý důraz a intonaci [vizuálních nemanuálních komponentů/prostředků] zcela srozumitelné.</i>
A2	<i>Dokáže pronést krátké, předem nacvičené oznámení s předvídatelným obsahem, které je komunikačním partnerům srozumitelné tehdy, jsou-li připraveni se na toto oznámení soustředit.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	SOUVISLÝ MONOLOG: Popis zážitku
C2	<i>Dokáže vytvořit popisy, které jsou jasné, plynulé, propracované a často pozoruhodné.</i>
C1	<i>Dokáže vytvořit jasné a podrobné popisy na složitá témata. Dokáže vytvořit propracované popisy a vyprávění, začlenit do nich vedlejší témata, rozvíjet konkrétní myšlenky a vhodně je uzavřít.</i>
B2	<i>Dokáže vytvořit jasné a podrobné popisy na široký okruh témat, která se vztahují k oblasti jeho/jejího zájmu.</i>
B1	<i>Dokáže podat jednoduše formulovaný popis na různá témata z oblasti svého zájmu. Dokáže poměrně plynule zvládnout nekomplikované vyprávění nebo popis jako lineární sled myšlenek. Dokáže podrobně popsat zážitky včetně pocitů a reakcí. Dokáže vylíčit podrobnosti nepředvídatelných událostí, např. nehody. Dokáže pře vyprávět obsah knihy nebo filmu a vylíčit své reakce. Dokáže vylíčit své sny, naděje a ambice. Dokáže popsat události, ať už skutečné, či smyšlené. Dokáže vyprávět příběh.</i>
A2	<i>Dokáže vyprávět příběh nebo něco popsat jako jednoduchý sled myšlenek. Umí popsat skutečnosti, se kterými se každodenně setkává ve svém prostředí, např. lidi, různá místa, zážitky ze zaměstnání nebo studia. Zvládne krátké, základní popisy událostí a činností. Dokáže popsat plány a úmluvy, zvyky a rutiny, minulá jednání a osobní zážitky. Umí užít jednoduchý popisný jazyk, aby formuloval(a) krátká sdělení, která se týkají věcí a jejich srovnání.</i>
A1	<i>Dokáže vysvětlit, co se mu/jí na dané věci líbí nebo nelíbí. Dokáže popsat sám sebe, co dělá a kde žije.</i>

	SOUVISLÝ MONOLOG: Argumentace (např. v debatě)
C2	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
C1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
B2	<i>Dokáže systematicky vystavět argumentaci, odpovídajícím způsobem zdůraznit hlavní myšlenky a uvést doplňující podrobnosti.</i>
	<i>Dokáže vystavět jasnou argumentaci, přičemž rozvádí svá stanoviska a podporuje je dodatečnými argumenty a odpovídajícími příklady. Dokáže sestavit řetěz promyšlených argumentů. Dokáže vysvětlit svůj pohled na aktuální téma a uvést výhody a nevýhody různých přístupů.</i>
B1	<i>Dokáže vystavět argumentaci natolik dobře, že se většinou dá bez problémů sledovat.</i>
	<i>Dokáže stručně zdůvodňovat a vysvětlovat své názory, plány a jednání.</i>
A2	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

Porozumění

	POROZUMĚNÍ V PŘÍMÉ KOMUNIKACI
C2	<i>Dokáže sledovat s porozuměním odborné přednášky a prezentace, ve kterých je vysoký stupeň kolokviálních a regionálních výrazů nebo méně běžné terminologie.</i>
C1	<i>Poměrně snadno dokáže sledovat s porozuměním většinu přednášek, diskusí a debat.</i>
B2	<i>Dokáže sledovat s porozuměním podstatné body formálních a méně formálních přednášek, zpráv a jiných forem akademických a profesních prezentací, které jsou propozičně a jazykově složité.</i>
B1	<i>Dokáže sledovat s porozuměním formální i méně formální přednášky ve svém oboru, pokud pojednávají o známém tématu a jejich podání je velmi jednoduše členěné a jasně uspořádané.</i>
	<i>Dokáže sledovat s porozuměním hlavní linii krátké jednoduše členěné přednášky na známá témata, pokud je přednesena zřetelně a ve standardně používané verzi ZJ.</i>
A2	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	POROZUMĚNÍ VIZUÁLNÍM MÉDIÍM
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Rozumí široké škále nahraného a vysílaného materiálu, včetně obsahu vyjádřeném ve ZJ nestandardním způsobem, a rozpozná drobnější detaily jako přímo nevyjádřené postoje a vztahy mezi znakujícími.</i>
B2	<i>Rozumí nahrávkám ve znakovém jazyce, se kterými se může setkat ve společenském, profesním nebo akademickém životě, a kromě informačního obsahu rozpozná také názory a postoje znakujícího.</i>
	<i>Rozumí většině dokumentárních pořadů i většině ostatního nahraného nebo vysílaného materiálu ve znakovém jazyce. Rozpozná náladu, tón atd. znakujícího.</i>
B1	<i>Rozumí informačnímu obsahu většiny nahraného nebo vysílaného materiálu o tématech osobního zájmu, pokud se používá zřetelný, běžný [nebo regionální] znakový jazyk.</i>
	<i>Rozumí hlavním bodům rozhlasového zpravodajství a jednoduchých nahrávek týkajících se běžných témat, pokud se znakuje relativně pomalu a zřetelně.</i>
A2	<i>Rozumí podstatným informacím v krátkých nahraných pasážích o předvídatelných každodenních záležitostech, pokud se znakuje pomalu a zřetelně.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	ROZPOZNÁVÁNÍ SIGNÁLŮ A VYVOZOVÁNÍ VÝZNAMU (VYJADŘOVÁNÍ VE ZJ)
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dovedně využívá kontextových, gramatických a lexikálních signálů k vyvození postojů, nálad a záměrů a k předvídání toho, co bude následovat.</i>
B2	<i>Aby porozuměl(a), dokáže využít různých strategií, včetně rozpoznání hlavních myšlenek; ověřování správnosti porozumění za pomoci kontextových prostředků.</i>
B1	<i>Dokáže určit neznámé výrazy/znaky dle kontextu, pokud se sdělení týká témat vztahujících se k jeho/jejímu oboru a zájmům. Dokáže odhadnout význam řídce se vyskytujících neznámých znaků/výrazů z kontextových souvislostí a vyvodit význam věty, pokud je mu/jí diskutované téma známé.</i>
A2	<i>Dokáže využít k pochopení celkového významu krátkých vyjádření a projevů týkajících se všedních témat konkrétní povahy k odvození pravděpodobného významu neznámých znaků/výrazů z kontextu.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

POROZUMĚNÍ – VŠEOBECNÁ STUPNICE	
C2	<i>Bez potíží rozumí jakémukoli druhu znakového jazyka, živého nebo vysílaného, pronášeného v rychlém tempu rodilého uživatele znakového jazyka.</i>
C1	<i>Rozumí natolik, že dokáže sledovat delší výpovědi na abstraktní a složitá témata, která se netýkají jeho/jejího oboru, ačkoli občas může potřebovat potvrzení určitých podrobností, zejména v případě méně známé varianty znakového jazyka. Dokáže rozpoznat širokou škálu idiomatických a kolokviálních výrazů a postřehnout stylistické posuny. Dovede sledovat delší výpovědi, i když nemají jasnou strukturu a vztahy jsou vyjádřeny pouze v náznacích.</i>
B2	<i>Rozumí běžně užívaným [variantám] znakového jazyka, v živé nebo vysílané formě, jak na známá, tak méně známá témata, se kterými se běžně setkává v osobním, společenském, akademickém nebo profesním životě. Jeho/její schopnost porozumět ovlivňuje pouze značný [vizuální či zvukový] ruch v okolí, nesprávná stavba vnímaného projevu a/nebo užití idiomatických výrazů. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám propozičně i jazykově složité výpovědi týkající se jak konkrétních, tak abstraktních témat podaných ve znakovém jazyce, včetně odborných diskusí ve svém oboru. Dovede sledovat delší výpovědi a složitou argumentaci, pokud jde o téma, které dostatečně zná, a pokud je postup přednášky jasně signalizován explicitními prostředky.</i>
B1	<i>Dokáže porozumět nekomplikovaným faktografickým informacím týkajícím se věci každodenního života a zaměstnání, rozpozná jak obecná sdělení, tak specifické podrobnosti za předpokladu, že znakování je zřetelné a používá se všeobecně známá varianta znakového jazyka. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám jasně vyjádřeným znakovým jazykem o běžných tématech, se kterými se setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd., a to včetně krátkých vyprávění.</i>
A2	<i>Dokáže porozumět natolik, aby vyhověl(a) konkrétním potřebám, za předpokladu, že znakování je zřetelné a pomalé. Rozumí frázím a výrazům, které se vztahují k nejnaléhavějším potřebám (např. základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání), pokud je znakování zřetelné a pomalé.</i>
A1	<i>Dokáže sledovat projev ve znakovém jazyce, který je velmi pomalý, zřetelný a s dlouhými pauzami, aby mohl(a) pochopit význam.</i>

	POROZUMĚNÍ KONVERZACI MEZI RODILÝMI UŽIVATELI ZNAKOVÉHO JAZYKA
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Snadno sleduje složité interakce mezi účastníky skupinové diskuse a debaty, dokonce i pokud se týkají abstraktních, složitých a ne zcela běžných témat.</i>
	<i>Dokáže sledovat živý rozhovor mezi rodilými uživateli znakového jazyka.</i>
B2	<i>S určitým úsilím dokáže pochytit většinu toho, co se kolem něj znakuje, ale může mu/jí připadat obtížné účastnit se efektivně diskuse s několika rodilými uživateli znakového jazyka, kteří žádným způsobem svoje vyjadřování nepřizpůsobují.</i>
B1	<i>Obvykle dokáže sledovat hlavní myšlenky delší diskuse, které je svědkem, za předpokladu, že znakování je zřetelné a používá se standardních vyjadřovacích prostředků (v produkci znakového jazyka).</i>
A2	<i>Obvykle dokáže rozpoznat téma diskuse, které je svědkem, pokud je znakování pomalé a zřetelné.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	SLEDOVÁNÍ OZNÁMENÍ A POKYNŮ
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže získat konkrétní informace z nekvalitní videonahrávky, jejíž obsah je do určité míry zkreslený (např. staré videokazety). Rozumí složitým technickým informacím, jako jsou návody k obsluze různých zařízení, údaje o běžných výrobcích a službách.</i>
B2	<i>Rozumí oznámení a vzkazům týkajícím se konkrétních i abstraktních témat, pokud jsou znakována normální rychlostí a za použití standardních (nebo regionálních) výrazů znakového jazyka.</i>
B1	<i>Rozumí jednoduchým technickým informacím, jako je návod k obsluze předmětů každodenní potřeby. Dokáže porozumět podrobným orientačním pokynům.</i>
A2	<i>Dokáže zachytit hlavní myšlenku krátkých, zřetelných a jednoduchých vzkazů či oznámení. Rozumí jednoduchým pokynům, jak se dostat z bodu X do bodu Y pěšky nebo prostředky hromadné dopravy.</i>
A1	<i>Rozumí pokynům, které jsou mu/jí pomalu a pečlivě vyjádřeny ve znakovém jazyce, a dokáže se řídit krátkými a jednoduchými orientačními pokyny.</i>

	SLEDOVÁNÍ TELEVIZE A FILMU
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže sledovat s porozuměním filmy, ve kterých se do značné míry užívá slangu a idiomatických výrazů.</i>
B2	<i>Dokáže porozumět většině televizních/internetových zpravodajských relací a pořadů o současném dění. Dokáže porozumět dokumentárním pořadům, rozhovorům vysílaným „naživo“, diskusním pořadům, hrám a většině filmů vyjádřených ve ZJ standardním způsobem.</i>
B1	<i>Dokáže z velké části porozumět mnoha televizním/internetovým programům, které se týkají jeho/jejích osobních zájmů, jako jsou rozhovory, krátké přednášky a zpravodajství, pokud je znakování relativně pomalé a zřetelné.</i>
	<i>Dokáže zachytit hlavní myšlenky televizních programů týkajících se známých témat, pokud je znakování relativně pomalé a zřetelné.</i>
A2	<i>Dokáže postřehnout změnu tématu u faktograficky zaměřených televizních zpráv a vytvořit si představu o základním obsahu.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

Znakovaná interakce

	KONVERZACE
C2	<i>Dokáže se účastnit konverzace bez obtíží, vhodným způsobem a bez jakýchkoliv jazykových omezení ve všech sférách společenského a osobního života.</i>
C1	<i>Dokáže pružně a efektivně používat jazyk ke společenským účelům, včetně emotivního vyjádření, narážek a žertování.</i>
B2	<i>Dokáže se jako aktivní účastník zapojit do delších rozhovorů týkajících se většiny všeobecných témat, a to i v prostředí s vysokou hladinou vizuálního ruchu. Dokáže udržet kontakt s rodilými uživateli znakového jazyka, aniž by je nechtěně pobavil(a) či podráždil(a) nebo aniž by se museli chovat jinak, než při konverzaci s jinými rodilými uživateli znakového jazyka. Dokáže vyjádřit různou míru emocí a zdůraznit, v čem jsou pro něj/ni události a zážitky z osobního hlediska důležité.</i>
B1	<i>Dokáže se bez přípravy zapojit do rozhovorů týkajících se známých témat. V rozhovoru na každodenní témata dokáže sledovat zřetelný projev ve znakovém jazyce, který je mu/jí adresován, ačkoli bude občas muset požádat o zopakování určitých znaků/výrazů a frází. Dokáže setrvat v konverzaci nebo diskusi, ale občas mu/jí možná bude špatně rozumět, když se bude snažit vyjádřit přesně to, co má na mysli. Dokáže vyjádřit pocity, jako jsou překvapení, štěstí, smutek, zájem a lhostejnost, a na podobné pocity reagovat.</i>
A2	<i>Dokáže navázat společenský kontakt: přivítat se, rozloučit se, představit se a vyjádřit poděkování. Obvykle dokáže porozumět zřetelnému projevu ve znakovém jazyce, který je mu/jí přímo adresován a který se týká známých skutečností, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování. Dokáže se účastnit krátkých dialogů v obvyklých kontextech, které se týkají jeho/jejích zájmů. Dokáže jednoduše vyjádřit, jak se cítí, a vyjádřit poděkování.</i>
	<i>Zvládne velmi krátké společenské konverzace, ale zřídka je schopen porozumět natolik, aby sám udržel konverzaci v chodu, ačkoliv mu/jí může k porozumění pomoci znakující, který se o to bude opravdu snažit. Dokáže užívat jednoduché všední zdvořilostní obraty pro přivítání a oslovení. Dokáže formulovat pozvání, návrhy a omluvy a reagovat na ně. Dokáže vyjádřit, co se mu/jí líbí a co ne.</i>
A1	<i>Dokáže se představit a použít základní pozdravy a výrazy pro loučení. Dokáže se zeptat, jak se lidem daří, a reagovat na novinky. Dokáže porozumět každodenním výrazům, jejichž cílem je uspokojit základní potřeby konkrétního rázu, pokud chápavý znakující pomalu a zřetelně znakuje přímo k němu/ni a dle potřeby výrazy opakuje.</i>

	NEFORMÁLNÍ DISKUSE (S PŘÁTELI)
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže snadno porozumět složité interakci probíhající mezi účastníky skupinové diskuse a přispívat k ní, i když se jedná o abstraktní, složitá, méně známá témata.</i>
B2	<i>Dokáže sledovat živou diskusi mezi rodilými uživateli znakového jazyka. Umí přesně vyjádřit své myšlenky a názory, přesvědčivě pronášet složitou argumentaci a podobně na ni také reagovat.</i>
	<i>Dokáže se aktivně zapojit do neformální diskuse ve známých kontextech, přidat svůj komentář, jasně vyložit svůj názor, zhodnotit alternativní návrh, formulovat hypotézy a na hypotézy reagovat. Dokáže při vynaložení určitého úsilí zachytit většinu toho, co se kolem něj v diskusi znakuje, ale může mu/jí připadat příliš obtížné účastnit se efektivně diskuse s několika rodilými uživateli znakového jazyka, kteří své znakování nijak nepřizpůsobují. Dokáže v diskusi vysvětlit a obhájit své názory za pomoci vhodných vysvětlení, důvodů a poznámek.</i>
B1	<i>Dokáže porozumět většině z toho, co se kolem něj/ní znakuje a co se týká všeobecných témat, pokud se partneři v komunikaci vyhnou přílišnému užívání idiomatického jazyka a znakují zřetelně. Dokáže vyjádřit své myšlenky týkající se abstraktních kulturních témat, jakými jsou například filmy. Umí vysvětlit, proč je něco problematické. Dokáže stručně okomentovat názory druhých. Dokáže srovnávat různé alternativy, prodiskutovat, co se má dělat, kam se má jít, kdo nebo co se má vybrat atd.</i>
	<i>Dokáže obvykle porozumět hlavním myšlenkám neformální diskuse s přáteli, pokud je produkce zřetelná a používá se standardního způsobu vyjadřování ve ZJ. Dokáže sdělovat osobní názory a ptát se na názory ostatních v diskusi týkající se témat v okruhu jeho/jejího zájmu. Dokáže vysvětlit své názory a reakce na řešení problémů nebo otázek praktického rázu týkajících se toho, kam se má jít, co se má dělat, jak se má zorganizovat daná událost (např. výlet). Dokáže zdvořilým způsobem vyjádřit své přesvědčení, názor, souhlas či nesouhlas.</i>
A2	<i>Dokáže obvykle rozpoznat námět diskuse probíhající kolem něj/ní, pokud je znakování pomalé a zřetelné. Dokáže diskutovat o tom, co se bude dělat večer, o víkendu. Dokáže činit návrhy a reagovat na ně. Dokáže souhlasit i nesouhlasit s ostatními.</i>
	<i>Dokáže jednoduchým způsobem diskutovat o běžných otázkách praktického rázu, pokud je oslovován zřetelně, pomalu a přímo. Dokáže diskutovat o tom, co se bude dělat, kam se půjde, a domluvit se na setkání.</i>
A1	<i>Deskriptory nejsou k dispozici.</i>

	VÝMĚNA INFORMACÍ
C2	viz B2
C1	viz B2
B2	<p><i>Dokáže pochopit a vyměňovat si složité informace a rady o veškerých záležitostech spojených s jeho/jejím povoláním.</i></p> <p><i>Dokáže spolehlivě předat podrobné informace.</i> <i>Dokáže jasně a podrobně popsat, jak provést určitý úkon.</i> <i>Dokáže shrnout informace a argumenty z řady zdrojů a podat o nich zprávu.</i></p>
B1	<p><i>Dokáže si s určitou mírou sebedůvěry vyměňovat, ověřovat a potvrzovat nahromaděné faktografické informace o známých rutinních i méně rutinních záležitostech ve svém oboru.</i> <i>Dokáže popsat, jak se něco dělá, a dávat podrobné pokyny.</i> <i>Dokáže shrnout a uvést svůj názor na krátkou povídku, článek, přednášku, diskusi, rozhovor nebo dokumentární pořad a zodpovědět otázky týkající se dalších podrobností.</i></p> <p><i>Dokáže vyhledat a předat jednoduché faktografické informace.</i> <i>Dokáže požádat o podrobné orientační pokyny a podobným pokynům porozumět.</i> <i>Dokáže získat podrobnější informace.</i></p>
A2	<p><i>Rozumí natolik, aby zvládl(a) jednoduchou, rutinní konverzaci bez přílišné námahy.</i> <i>Dokáže zvládnout praktické nároky každodenního života: vyhledat a předat jednoduché faktografické informace.</i> <i>Dokáže klást otázky týkající se zvyků a rutinních záležitostí a podobné otázky zodpovídat.</i> <i>Dokáže klást otázky týkající se minulosti a dřívějších činností a podobné otázky zodpovídat.</i> <i>Dokáže poskytnout jednoduché orientační pokyny a instrukce, např. vysvětlit, jak se někam jde, a také se dokáže podobnými pokyny řídit.</i></p> <p><i>Dokáže komunikovat v rámci jednoduchých rutinních úloh, které vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací.</i> <i>Dokáže si vyměnit omezený rozsah informací o známých a rutinních provozních záležitostech.</i> <i>Dokáže klást a zodpovídat otázky o tom, co kdo dělá v práci a ve volném čase.</i> <i>Dokáže se ptát na cestu i vysvětlit cestu pomocí mapy nebo plánu.</i> <i>Dokáže se zeptat na osobní informace a také je poskytnout.</i></p>
A1	<p><i>Dokáže pochopit otázky a pokyny, které jsou mu/jí pomalu a pečlivě vyjádřeny ve znakovém jazyce.</i> <i>Dokáže se řídit krátkými, jednoduchými orientačními pokyny.</i> <i>Dokáže klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pronášet jednoduchá sdělení v oblasti bezprostředních potřeb nebo ve vztahu k velmi známým tématům a na podobná sdělení reagovat.</i> <i>Dokáže klást otázky o sobě a o jiných lidech, o tom, kde žijí, koho znají, o věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídat.</i> <i>Dokáže vyjádřit čas pomocí lexikalizovaných frází jako PŘÍŠTÍ TÝDEN, LETOŠNÍ LISTOPAD, (ve) TŘI HODINY atd.</i></p>

	ROZHOVOR (INTERVIEW): V ROLI DOTAZOVATELE/ DOTAZOVANÉHO
C2	<i>Dokáže vést svou část dialogu velmi dobře, strukturuje promluvu a reaguje rozhodně a naprosto plynule jak v roli dotazovatele, tak dotazovaného. Není vůči rodilému uživateli znakového jazyka nijak znevýhodněn.</i>
C1	<i>Dokáže se plně účastnit rozhovoru, ať jako dotazovatel, nebo jako dotazovaný, rozšiřuje a rozvíjí diskutovanou myšlenku plynule a bez jakékoliv pomoci, dovede si dobře poradit s přerušováním.</i>
B2	<i>Dokáže vést efektivní a plynulou komunikaci, spontánně se odchýlit od připravených otázek, navázat na zajímavé odpovědi a prozkoumat je do dalších podrobností.</i>
	<i>Dokáže při rozhovoru převzít iniciativu, rozšiřovat a rozvádět myšlenky s minimální pomocí nebo povzbuzováním ze strany dotazovatele.</i>
B1	<i>Dokáže poskytnout konkrétní informace, které jsou požadovány v běžné komunikaci nebo při konzultaci (např. popsat lékaři příznaky), ale činí tak s omezenou přesností. Dokáže vést předem připravený rozhovor, ověřit a potvrdit informace, ačkoli občas musí požádat o zopakování, pokud druhá osoba reaguje příliš rychle nebo obsírně.</i>
	<i>Dokáže se při rozhovoru nebo při konzultaci do určité míry chopit iniciativy (např. začít nové téma), ale je v interakci značně závislý na dotazovateli. Dokáže užít připraveného dotazníku k provedení strukturovaného rozhovoru a položit několik spontánních doplňujících otázek.</i>
A2	<i>Dokáže se při rozhovoru domluvit a sdělovat myšlenky a informace týkající se známých témat, pokud může občas požádat o objasnění a dostane se mu/jí pomoci při vyjadřování toho, co chce sdělit.</i>
	<i>Dokáže při rozhovoru odpovědět na jednoduché otázky a reagovat na jednoduchá sdělení.</i>
A1	<i>Dokáže při rozhovoru odpovědět na jednoduše formulované přímé osobní otázky (bez idiomatických spojení) vyjádřené ve ZJ velmi pomalu a zřetelně.</i>

	INTERAKCE VE ZNAKOVÉM JAZYCE – VŠEOBECNÁ STUPNICE
C2	<p><i>Dobře ovládá idiomatické a kolokviální výrazy a uvědomuje si roviny konotačního významu.</i></p> <p><i>Dokáže přesně a dostatečně jazykově správně vyjádřit i jemné významové odstíny prostřednictvím širokého repertoáru prostředků blíže modifikujících význam.</i></p> <p><i>Narazí-li při vyjadřování na nějaký problém, dokáže se vrátit zpět a problematičtější místo přeformulovat tak snadno, že to komunikační partner sotva postřehne.</i></p>
C1	<p><i>Dokáže se vyjádřit plynule a spontánně, téměř bez námahy.</i></p> <p><i>Dobře ovládá široký repertoár lexikální zásoby, což mu/jí umožňuje pohotově nahrazovat chybějící lexikální jednotky opisnými prostředky.</i></p> <p><i>Je jen málo zřejmé, že hledá určité výrazy nebo že se jim vyhýbá. Pouze pojmově náročné téma může bránit přirozenému a plynulému toku jazyka.</i></p>
B2	<p><i>Dokáže jazyk užívat plynule, přesně a efektivně v rámci širokého okruhu všeobecných, akademických, profesních nebo volnočasových témat a jasně vyjadřovat vztahy mezi myšlenkami.</i></p> <p><i>Dokáže komunikovat spontánně a gramaticky správně, aniž by zjevně musel(a) omezovat rozsah toho, co chce sdělit, a volí rovinu formálnosti odpovídající daným okolnostem.</i></p>
	<p><i>Dokáže se účastnit konverzace natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými uživateli znakového jazyka a udržovat s nimi kontakt, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce.</i></p> <p><i>Dokáže naznačit, jakou důležitost přikládá událostem a zážitkům, jasně vysvětlit a obhájit názory za pomoci relevantních vysvětlení a argumentů.</i></p>
B1	<p><i>Dokáže s jistou mírou sebedůvěry komunikovat o rutinních i méně rutinních záležitostech, které se vztahují k jeho/jejím zájmům a profesní sféře.</i></p> <p><i>Dokáže získat a předat, ověřit a potvrdit si informace, zvládnout méně běžné situace a vysvětlit, proč něco představuje problém.</i></p> <p><i>Dokáže vyjádřit své myšlenky týkající se abstraktních kulturních témat, jakými jsou filmy, knihy, hudba atd.</i></p>
	<p><i>Dokáže využít široký repertoár jednoduchých jazykových prostředků a výrazů, aby si poradil(a) s většinou situací, které mohou nastat při cestování.</i></p> <p><i>Dokáže se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která mu/jí jsou známá, vyjádřit osobní názory a vyměňovat si informace o tématech, která jsou známá, týkají se osobních zájmů nebo každodenního života (např. rodiny, koníčků, cestování a aktuálních událostí).</i></p>
A2	<p><i>Dokáže se poměrně snadno zapojit do interakce v situacích, které mají jasnou strukturu, a do krátkých rozhovorů za předpokladu, že mu/jí druhá strana v případě nutnosti pomůže.</i></p> <p><i>Zvládne jednoduché, rutinní konverzace bez nadměrného úsilí, dokáže klást otázky a odpovídat na ně, vyměňovat si názory a informace týkající se běžných témat v předvídatelných každodenních situacích.</i></p>

<p>A2</p>	<p><i>Umí komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou, přímou výměnu informací o běžných rutinních záležitostech, které se týkají práce a volného času.</i></p> <p><i>Zvládne velmi krátkou společenskou konverzaci, ale zřídka je schopen porozumět natolik, aby konverzaci sám(a) udržel(a) v chodu.</i></p>
<p>A1</p>	<p><i>Umí se jednoduchým způsobem domluvit, ale při komunikaci zcela závisí na opakování v pomalejším tempu, přeformulování a upřesněních.</i></p> <p><i>Umí klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, inicializovat jednoduchá sdělení nebo na ně reagovat, pokud se týkají jeho/jejích základních potřeb nebo jde-li o věci, jež jsou mu/jí důvěrně známé.</i></p>

	VYJEDNÁVÁNÍ ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB
C2	<i>viz B2</i>
C1	<i>viz B2</i>
B2	<i>Dokáže se jazykově vyrovnat se situací, kdy musí projednat řešení sporu, např. jde-li o nezaslouženou výtku, finanční odpovědnost za škodu v bytě či vinu za nehodu. Dokáže v hlavních bodech uvést důvody k odškodnění, přičemž využívá přesvědčivých jazykových prostředků, aby se domohl(a) zadostiučinění, a jasně vysvětlí meze ústupků, které je připraven(a) učinit.</i>
	<i>Dokáže objasnit problém, který nastal, a vysvětlit, že dodavatel/zákazník musí učinit ústupek.</i>
B1	<i>Dokáže vyřídit většinu transakcí, které mohou nastat při cestování, zajišťování cesty či ubytování nebo při jednání s úřady během pobytu v cizině. Dokáže se vyrovnat s méně běžnými situacemi v obchodech, např. vrátit zboží, se kterým není spokojen(a). Dokáže vyjádřit stížnost. Dokáže vyřešit většinu situací, které mohou nastat při zajišťování cesty nebo při vlastním cestování, např. zeptat se jiného uživatele znakového jazyka, kde má vystoupit na cestě na neznámé místo.</i>
	<i>Dokáže se vyrovnat s běžnými záležitostmi každodenního života, jako je cestování, ubytování, stravování a nákupy.</i>
A2	<i>Dokáže požádat o zboží a služby každodenní potřeby a poskytnout je. Dokáže získat jednoduché informace o cestování a užívání veřejné dopravy (autobusu, vlaku, taxíku), ptát se na cestu i ukázat cestu a koupit si jízdenky. Dokáže se zeptat na různé věci a vyřídit jednoduché transakce v obchodech. Dokáže poskytovat a vyžádat si informace o množství, počtu, cenách atd. Dokáže sjednat jednoduchou koupi – sdělit, co si přeje, a zeptat se na cenu. Dokáže si objednat jídlo.</i>
A1	<i>Dokáže požádat lidi o různé věci a také lidem věci poskytnout. Dovede používat číselky, údaje o množství, cenách a času.</i>

	POROZUMĚNÍ RODILÉMU UŽIVATELI ZNAKOVÉHO JAZYKA JAKO PARTNERU V KOMUNIKACI
C2	<i>Dokáže porozumět každému rodilému uživateli znakového jazyka i v případě abstraktních a složitých témat odborné povahy mimo jeho/její obor, za předpokladu, že má možnost zvyknout si i na případná nestandardní vyjádření ve ZJ.</i>
C1	<i>Dokáže do detailu porozumět projevu ve ZJ týkajícímu se abstraktních a složitých témat odborné povahy mimo jeho/její vlastní obor, ačkoli občas musí požádat o upřesnění podrobností, zejména pokud komunikační partner využívá méně obvyklý přízvuk/variantu jazyka.</i>
B2	<i>Dokáže dopodrobna porozumět všemu, co se mu/jí znakuje v obvyklé variantě znakového jazyka, a to i v prostředí s vysokou hladinou vizuálního ruchu.</i>
B1	<i>V konverzaci na každodenní témata dokáže sledovat zřetelně projev ve znakovém jazyce, který je mu/jí přímo adresován, ačkoli bude občas muset požádat o zopakování určitých slov a frází.</i>
A2	<i>Rozumí natolik, aby zvládl jednoduché rutinní konverzace bez nadměrného úsilí. Obvykle dokáže porozumět zřetelnému projevu ve ZJ vyjádřeném standardním způsobem, který je mu/jí přímo adresován a který se týká známých skutečností, pokud může občas požádat o zopakování nebo přeformulování.</i>
	<i>Rozumí tomu, co komunikační partner přímo jemu/jí zřetelně a pomalu znakuje v rámci jednoduchého rozhovoru na každodenní témata. Porozumění může být usnadněno, pokud se mu/jí znakující opravdu snaží pomoci.</i>
A1	<i>Dokáže porozumět každodenním výrazům, jejichž cílem je uspokojit základní potřeby konkrétního rázu, pokud chápavý znakující pomalu a zřetelně znakuje přímo k němu/ní a dle potřeby výrazy opakuje. Dokáže pochopit otázky a pokyny, které jsou přímo jemu/jí pomalu vyjádřeny ve ZJ. Dokáže se řídit jednoduchými orientačními pokyny.</i>

Strategie interakce

	ŽÁDOST O OBJASNĚNÍ
C2	<i>viz B2</i>
C1	<i>viz B2</i>
B2	<i>Dokáže klást doplňující otázky, aby se ujistil(a), zda porozuměl(a) tomu, co znakující chtěl sdělit, a aby získal(a) objasnění nejednoznačných formulací.</i>
B1	<i>Dokáže někoho požádat, aby objasnil nebo rozvedl, co právě vyjádřil ve ZJ.</i>
A2	<i>Dokáže velmi jednoduchým způsobem požádat o zopakování, pokud nerozumí. Dokáže požádat o objasnění klíčových slov nebo frází, kterým nerozuměl(a), a k tomu užít běžných ustálených frází.</i>
	<i>Dokáže vyjádřit, že nerozuměl(a).</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	SPOLUPRÁCE
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže obratně reagovat na to, co znakují ostatní.</i>
B2	<i>Dovede okomentovat a dále rozvíjet sdělení a závěry ostatních znakujících, a tak napomáhat vývoji diskuse. Dokáže napomáhat vývoji diskuse ve známé oblasti, potvrdit, že porozuměl(a), přizvat ostatní k účasti atd.</i>
B1	<i>Dokáže využít základní repertoár jazykových prostředků a strategií k tomu, aby pomohl(a) udržet konverzaci nebo diskusi v chodu. Dokáže shrnout, kam diskuse dospěla, a tak přispět k usměrnění konverzace.</i>
	<i>Dokáže zopakovat části toho, co někdo řekl, aby se potvrdilo vzájemné porozumění a aby si vývoj myšlenek udržel správný směr. Umí přizvat ostatní do diskuse.</i>
A2	<i>Dokáže naznačit, že diskusi sleduje s porozuměním.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	UJÍMÁNÍ SE ROLE V KOMUNIKACI
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže ze svého repertoáru diskurzivních funkcí vybrat vhodnou frázi, kterou patřičně uvede svůj příspěvek tak, aby se mohl(a) ujmout komunikační role nebo aby během přemýšlení získal(a) čas a ponechal(a) si komunikační roli/pozici.</i>
B2	<i>Dokáže užít patřičných jazykových prostředků ke vhodnému zásahu do diskuse. Dokáže konverzaci zahájit, udržovat v chodu a zakončit za pomoci efektivního střídání s partnerem v komunikaci. Dokáže konverzaci zahájit, vhodně se do ní zapojit a ukončit ji, když potřebuje, i když ne vždy obratně. Dokáže užívat běžné ustálené fráze ve znakovém jazyce (např. (TO JE) DOBRÁ/ZAJÍMAVÁ OTÁZKA), aby získal(a) čas a neztratil(a) komunikační roli/pozici, zatímco formuluje, co chce sdělit.</i>
B1	<i>Dokáže zasáhnout do diskuse na známé téma, přičemž užije vhodné fráze, aby se ujal/a komunikační role (tzv. vzít si slovo). Dokáže začít, udržet v chodu a uzavřít jednoduchou osobní konverzaci „tváří v tvář“ týkající se známých témat nebo osobních zájmů.</i>
A2	<i>Dokáže užít jednoduchých způsobů, jak začít, udržet a ukončit krátkou konverzaci. Dokáže zahájit, udržet a uzavřít jednoduchou osobní konverzaci „tváří v tvář“. Dokáže si vyžádat pozornost.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

Vnímání a zpracování výpovědi

	ROZSAH VŠEOBECNÝCH ZNALOSTÍ JAZYKA
C2	<i>Umí vyčerpávajícím způsobem a spolehlivě ovládat velmi široký jazykový repertoár tak, aby přesně formuloval(a) své myšlenky, zdůraznil(a) určité body, rozlišoval(a) různé koncepty a eliminoval(a) nejednoznačnost. Nic nenasvědčuje tomu, že by musel(a) jazykově redukovat to, co chce sdělit.</i>
C1	<i>Umí vybrat vhodnou formulaci z širokého jazykového repertoáru tak, aby se vyjadřoval(a) jasně, aniž by musel(a) jazykově redukovat to, co chce sdělit.</i>
B2	<i>Umí se jasně vyjadřovat, aniž by bylo příliš znát, že musí jazykově redukovat to, co chce sdělit.</i>
	<i>Má dostačující jazykový repertoár k tomu, aby mohl(a) podat jasný popis, vyjadřovat své názory či vystavět argumentaci bez častého zřejmého hledání znaků/výrazů, a umí k tomuto účelu používat některé složitější větné konstrukce.</i>
B1	<i>Má dostačující jazykový repertoár k tomu, aby popsal(a) abstraktní či kulturní témata, jako jsou poezie ve znakovém jazyce nebo filmy.</i>
	<i>Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby mohl(a) komunikovat a aby se pomocí své lexikální zásoby vyjadřoval(a) jen s určitou mírou zaváhání a opisných jazykových prostředků v rámci tematických okruhů, jako jsou rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a aktuální události; omezená lexikální zásoba však způsobuje opakování a občas dokonce formulační obtíže.</i>
A2	<i>Má základní jazykový repertoár, který mu/jí umožňuje, aby se vyjadřoval(a) v rámci každodenních předvídatelných situací, ačkoliv bude muset ve většině případů zjednodušit obsah sdělení a hledat výrazy/znaky.</i>
	<i>Ovládá užívání stručných každodenních jazykových prostředků, pomocí nichž zajišťuje jednoduché potřeby konkrétní povahy: osobní údaje, denní režim, potřeby a požadavky, žádosti o informace.</i>
	<i>Umí používat základní typy vět a komunikovat o sobě a jiných lidech, o tom, co dělají, o místech, o vlastnictví atd. pomocí pamětně osvojených frází, skupin několika znaků/výrazů a formulací. Má omezený repertoár krátkých pamětně osvojených frází, které se týkají předvídatelných základních životních situací; v neobvyklých situacích dochází k častým selháním v jazykové komunikaci a nedorozumění.</i>
A1	<i>Má pouze základní repertoár jednoduchých výrazů týkajících se osobních údajů a potřeb konkrétní povahy.</i>

	GRAMATICKÁ SPRÁVNOST
C2	<i>Dokáže důsledně ovládat gramatiku jazyka v její komplexnosti, i když právě věnuje pozornost něčemu jinému (např. promýšlení dalšího sdělení, sledování reakce jiných).</i>
C1	<i>Dodržuje důsledně vysoký stupeň gramatické správnosti; zřídka se dopouští chyb a chyby jsou sotva postřehnutelné.</i>
B2	<i>Dobře ovládá gramatiku: jen občas se dopouští malých nebo nesystematických chyb a mohou se objevit také menší nedostatky ve větné stavbě, ale nejsou časté a většinou mohou být zpětně opraveny.</i>
	<i>Ovládá gramatiku v relativně vysoké míře. Nedopouští se chyb, které by mohly způsobit nedorozumění.</i>
B1	<i>Komunikuje přiměřeně správně ve známých kontextech; obecně ovládá gramatiku dobře, ačkoliv vliv mateřského jazyka je postřehnutelný. Chyby se objevují, ale je jasné, co chce sdělit.</i>
	<i>Přiměřeně správně používá repertoár navyklých běžných gramatických prostředků a vzorců pro předvídatelné situace.</i>
A2	<i>Používá správně některé jednoduché gramatické struktury, ale stále se systematicky dopouští elementárních chyb – např. má sklon k chybnému označování časů, zapomíná na gramatickou shodu; obvykle je ale jasné, co se pokouší sdělit.</i>
A1	<i>Ovládá jen v omezené míře několik základních gramatických struktur a typů vět, které jsou součástí osvojeného repertoáru.</i>

	OVLÁDÁNÍ FONETICKO-FONOLOGICKÝCH PARAMETRŮ JAZYKA
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže správně rozlišit použití vizuální intonace a důrazu ve větě tak, aby vyjádřil(a) i nejjemnější významové odstíny.</i>
B2	<i>Osvojl(a) si jasnou, přirozenou manuální i nemanuální artikulaci znaků.</i>
B1	<i>Produkce znaků je bez potíží srozumitelná, i když je někdy zřejmý „cizí přízvuk“ a občas se objevují chyby v produkci.</i>
A2	<i>Produkce znaků je zpravidla zřetelná natolik, aby byla srozumitelná i přes zřejmý „cizí přízvuk“, ale účastníci komunikace budou občas potřebovat zopakování určitých problematických částí.</i>
A1	<i>Produkce znaků velmi omezeného repertoáru osvojených lexémů a frází je pro rodilé uživatele znakového jazyka srozumitelná, pokud vyvinou určité úsilí a pokud jsou zvyklí na komunikaci se studenty znakového jazyka.</i>

ADEKVÁTNOST Z HLEDISKA SOCIOLINGVISTIKY	
C2	<p><i>Dobře ovládá idiomatické a kolokviální výrazy a uvědomuje si roviny konotačního významu.</i></p> <p><i>Prokazuje v celé šíři porozumění sociolingvistickým a sociokulturním implikacím jazyka, který používají rodilí uživatelé znakového jazyka, a dokáže na ně vhodně reagovat.</i></p> <p><i>Umí efektivně zprostředkovat komunikaci mezi uživateli cílového znakového jazyka a uživateli znakového jazyka svého společenství a zohledňuje přitom sociokulturní a sociolingvistické rozdíly.</i></p>
C1	<p><i>Dokáže rozpoznat širokou škálu idiomatických a kolokviálních výrazů a uvědomuje si posuny mezi funkčními styly; občas ovšem potřebuje objasnit některé detaily, zejména v případě neznámého „přízvuku“.</i></p> <p><i>Dokáže sledovat s porozuměním videa, ve kterých se do značné míry užívá slangu a idiomatických výrazů.</i></p> <p><i>Dokáže pružně a efektivně používat jazyk ke společenským účelům, včetně emotivního vyjádření, narážek a žertování.</i></p>
B2	<p><i>Dokáže se vyjadřovat sebevědomě, srozumitelně a zdvořile v rámci formálních i neformálních funkčních stylů, které odpovídají dané situaci a zúčastněným osobám.</i></p>
	<p><i>S určitým znatelným úsilím se dokáže účastnit diskuse ve skupině a přispívat k ní, i když ostatní znakují rychle a s využitím kolokviálních tvarů.</i></p> <p><i>Dokáže udržet kontakt s rodilými uživateli znakového jazyka, aniž by je nechťeně pobavil(a) nebo podráždil(a) tím, že se v jeho(její) přítomnosti musejí chovat jinak, než by se chovali ve styku s jinými rodilými uživateli znakového jazyka.</i></p> <p><i>Dokáže se vyjadřovat vhodně s ohledem na danou situaci a vyhnout se závažným chybám ve formulacích.</i></p>
B1	<p><i>Dokáže používat širokou škálu jazykových funkcí a také na ně reagovat, k čemuž využívá nejběžnějších vyjadřovacích prostředků neutrálního funkčního stylu.</i></p> <p><i>Je si vědom(a) základních zdvořilostních norem a podle toho se chová.</i></p> <p><i>Uvědomuje si nejdůležitější rozdíly mezi zvyky, obvyklou jazykovou praxí, postoji, hodnotami a vírou, které jsou dominantní v daném společenství, a těmi, které jsou typické pro jeho/její jazykové zázemí, a dává si na ně pozor.</i></p>
A2	<p><i>Dokáže používat základní jazykové funkce, jako jsou výměna informací, žádost či vyjádření vlastních názorů a postojů, a umí na ně reagovat.</i></p> <p><i>Dokáže jednoduše, ale efektivně udržovat společenskou komunikaci prostřednictvím nejjednodušších běžných výrazů a naučených postupů.</i></p>
	<p><i>Zvládne velmi krátké společenské konverzace, k čemuž využívá běžné zdvořilé formy pozdravu a oslovení.</i></p> <p><i>Dokáže formulovat pozvání, návrhy, omluvy atd. a reagovat na ně.</i></p>
A1	<p><i>Dokáže navázat základní společenskou komunikaci, a to pomocí nejjednodušších zdvořilých forem pozdravu a rozloučení, představení se, prosby, poděkování, omluvy atd.</i></p>

	OVLÁDÁNÍ LEXIKÁLNÍ ZÁSoby
C2	<i>Důsledně používá správnou a vhodnou lexikální zásobu.</i>
C1	<i>Ojediněle udělá malou chybu, ale nedopouští se podstatných chyb v lexikální zásobě.</i>
B2	<i>Přesnost jeho/její lexikální zásoby je obecně vysoká, ačkoliv v malé míře dochází k záměnám a nesprávnému výběru znaků/výrazů (lexémů), které však nezpůsobují problémy v komunikaci.</i>
B1	<i>Prokazuje dobré ovládnutí základní lexikální zásoby, ovšem stále se objevují závažné chyby, zejména když vyjadřuje složitější myšlenky nebo se zabývá neznámými tématy a situacemi.</i>
A2	<i>Ovládá omezený repertoár lexikální zásoby, která se vztahuje ke konkrétním každodenním potřebám.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	ROZSAH LEXIKÁLNÍ ZÁSoby
C2	<i>Dobře ovládá velmi široký repertoár lexikální zásoby včetně idiomatických a kolokviálních výrazů; je zřejmé, že si je vědom(a) konotačních úrovní významu.</i>
C1	<i>Dobře ovládá široký repertoár lexikální zásoby [osvojené a produktivní], což mu/jí umožňuje pohotově nahrazovat chybějící lexikální jednotky opisnými prostředky; je jen málo zřejmé, že hledá určité výrazy nebo že se jim vyhýbá. Dobře ovládá idiomatické a kolokviální výrazy.</i>
B2	<i>Má dobrý rozsah [osvojené a produktivní] lexikální zásoby, která se vztahuje k oboru jeho/jejího zájmu a většině obecných témat. Umí pozměňovat formulace, aby se vyhnul(a) častým opakováním, ale nedostatky v lexikální zásobě mohou způsobit zaváhání či používání opisných prostředků.</i>
B1	<i>Má dostačující [osvojenou a produktivní] lexikální zásobu k tomu, aby se vyjadřoval(a) – do určité míry i s pomocí opisných prostředků – k většině témat týkajících se každodenního života, jako jsou rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a aktuální události.</i>
A2	<i>Má dostačující [osvojenou a produktivní] lexikální zásobu k tomu, aby fungoval(a) v běžném denním styku v rámci známých situací a témat.</i>
	<i>Má dostačující [osvojenou] lexikální zásobu k vyjádření základních komunikačních potřeb. Má dostačující [osvojenou] lexikální zásobu k tomu, aby si zajistil(a) nezákladnější životní potřeby.</i>
A1	<i>Má základní repertoár [osvojené] lexikální zásoby zahrnující izolované lexikální jednotky a fráze, které se vztahují ke konkrétním situacím.</i>

Pragmatické kompetence

	FLEXIBILITA (PRUŽNOST VE VYJADŘOVÁNÍ)
C2	<i>Je ve velké míře flexibilní a dokáže sdělit své myšlenky prostřednictvím různých jazykových prostředků tak, aby vyjádřil(a) potřebný důraz, aby uzpůsobil(a) výpověď dané situaci, účastníkovu projevu atd. a aby eliminoval(a) nejednoznačnost.</i>
C1	viz B2
B2	<i>Dokáže uzpůsobit své sdělení příjemci a dokáže si zvolit vhodnou úroveň formálnosti, která odpovídá daným okolnostem.</i>
	<i>Dokáže se adaptovat na běžné změny ve směřování, stylu a důraznosti konverzace. Dokáže různě formulovat to, co chce sdělit.</i>
B1	<i>Dokáže upravit svůj způsob vyjádření tak, aby se vypořádal(a) s méně obvyklými, nebo dokonce obtížnými situacemi.</i>
	<i>Dokáže flexibilně využívat širokého repertoáru jednoduchého jazyka a vyjádřit tak většinu toho, co chce sdělit.</i>
A2	<i>Dokáže přizpůsobit dobře pamětně nacvičené, jednoduché fráze určitým okolnostem prostřednictvím omezeného repertoáru lexikálních substitucí.</i>
	<i>Dokáže rozšířit naučené fráze vytvářením nových kombinací z jejich částí.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	VYPRÁVĚNÍ
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Dokáže vytvořit propracované popisy a vyprávění, začlenit do nich vedlejší témata, rozvíjet konkrétní myšlenky a vhodně je uzavřít.</i>
B2	<i>Dokáže vytvořit srozumitelný popis či vyprávění, rozvinout hlavní myšlenky a doložit je relevantními podrobnostmi a příklady.</i>
B1	<i>Dokáže poměrně plynule zvládnout nekomplikované vyprávění nebo popis jako lineární sled myšlenek.</i>
A2	<i>Dokáže vyprávět příběh nebo něco popsat jako jednoduchý sled myšlenek.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

Rozvíjení tematických složek

	KOHERENCE A KOHEZE
C2	<i>Dokáže vytvořit koherentní a kohezní výpovědi a přitom plně a vhodně použít rozmanité stylové útvary a širokou škálu kohezních prostředků.</i>
C1	<i>Dokáže vypracovat jasný, plynulý a správně strukturovaný projev ve ZJ; ovládá stylové útvary, spojovací a kohezní prostředky.</i>
B2	<i>Dokáže v dostatečné míře používat rozmanité spojovací výrazy tak, aby výstižně postihl(a) vztahy mezi myšlenkami.</i>
	<i>Dokáže užívat omezené množství kohezních prostředků tak, aby ze svých výpovědí vytvořil(a) jasnou a koherentní promluvu, ačkoliv v dlouhém sdělení nedokáže občas postihnout myšlenkovou návaznost.</i>
B1	<i>Dokáže spojit sérii kratších, jednoduchých bodů v propojený a lineární sled myšlenek.</i>
A2	<i>Dokáže používat nejběžnější spojovací prostředky k propojení jednoduchých vět, aby mohl(a) vyprávět příběh nebo něco popsat ve formě jednoduchého výčtu myšlenek.</i>
	<i>Dokáže propojit skupiny znaků/výrazů pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „A“, „NEBO“ a „PROČ–PROTO“.</i>
A1	<i>Dokáže propojit slova nebo skupiny slov pomocí nejzákladnějších lineárních spojovacích výrazů, jako jsou „A“ a „PAK/POTOM“.</i>

Kvalitativní faktory

	PŘESNOST PROPOZICE/VYJÁDŘENÍ
C2	<i>Dokáže přesně a dostatečně jazykově správně vyjádřit i jemné významové odstíny prostřednictvím širokého repertoáru blíže vymezujících výrazů a prostředků (např. příslovci vyjadřujících míru/stupeň, vedlejších vět vymezujících význam vět řídicích). Dokáže vyjadřovat důraz, rozlišovat různé koncepty a eliminovat nejednoznačnost.</i>
C1	<i>Dokáže přesně označit názory a výroky v závislosti například na stupni jistoty/nejistoty, přesvědčení/pochyb, pravděpodobnosti atd.</i>
B2	<i>Dokáže spolehlivě předat podrobné informace.</i>
B1	<i>Dokáže s dostatečnou přesností vysvětlit hlavní body myšlenky nebo problému.</i>
	<i>Dokáže sdělit jednoduché a nekomplikované informace, které se bezprostředně týkají dané situace, a zdůraznit myšlenky, které jsou dle jeho/jejího mínění nejdůležitější. Dokáže srozumitelně vyjádřit podstatu toho, co chce sdělit.</i>
A2	<i>Dokáže vyjádřit, co chce sdělit, za pomoci jednoduché a přímé výměny omezených informací týkajících se známých a běžných věcí, ale v ostatních situacích je nucen(a) obsah sdělení značně zjednodušit.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

	PLYNULOST PRODUKCE ZNAKOVÉHO JAZYKA
C2	<i>Dokáže se plynule a přitom přirozeně, bez námahy a zaváhání vyjadřovat v plné šíři. Pauzy se objevují pouze v případě, že potřebuje zvolit přesně ty správné výrazy/znaky pro vyjádření svých myšlenek nebo najít vhodné příklady či vysvětlení.</i>
C1	<i>Dokáže se vyjádřit plynule a spontánně, téměř bez námahy. Pouze pojmově náročné téma může bránit přirozenému a plynulému toku jazyka.</i>
B2	<i>Dokáže spontánně komunikovat, přičemž často vykazuje pozoruhodnou plynulost a lehkost vyjadřování i v delších a složitých úsecích produkce znakového jazyka.</i>
	<i>Dokáže v docela plynulém tempu vytvářet úseky jazykového projevu, ačkoliv může váhat v případech, kdy hledá vhodné gramatické a výrazové prostředky, a vyjádření je poznamenáno jen několika znatelnými dlouhými pauzami. Dokáže se účastnit konverzace natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými uživateli znakového jazyka, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoliv účastníka interakce.</i>
B1	<i>Dokáže se vyjadřovat s relativní lehkostí. Navzdory některým problémům s formulacemi, které způsobují pauzy a zavádí její/ji do „slepé uličky“, dokáže účelně pokračovat v komunikaci bez cizí pomoci.</i>
	<i>Dokáže srozumitelně komunikovat, ačkoliv jsou zcela zřejmé pauzy způsobené plánováním gramatiky a lexika a pokusy o vhodnější formulaci, zejména v delších úsecích zcela samostatného jazykového projevu.</i>
A2	<i>Dokáže se dorozumět v rámci krátkých příspěvků, ačkoliv pauzy, opravování špatně započatých konstrukcí a přeformulování jsou zcela zřejmé.</i>
	<i>Dokáže dostatečně lehce vytvářet fráze týkající se známých témat tak, aby zvládl(a) krátké konverzace, navzdory zcela zřetelným zaváháním a opravování špatně započatých konstrukcí.</i>
A1	<i>Dokáže zvládnout velmi krátké, izolované a většinou předem naučené výpovědi, které jsou poznamenány mnoha pauzami, jež jsou nezbytné pro hledání výrazových prostředků, pro artikulaci méně známých znaků a pro pokusy o vhodnější formulaci.</i>

CEFR Obecná terminologie Společného evropského referenčního rámce

<p>Dvojjazyčnost / bimodální dvojjazyčnost; vícejazyčnost / multilingvismus</p>	<p>Dvojjazyčnost (bilingvismus): Schopnost jednotlivce či společenství komunikovat ve dvou jazycích, nehledě na úroveň ovládnání daného jazyka.</p> <p>Bimodální dvojjazyčnost označuje schopnost dorozumět se alespoň jedním mluveným a jedním znakovým jazykem, tedy dorozumět se v různých módech.</p> <p>Multilingvismus: Ve společnosti či společenství se vyskytují dva nebo více jazyků.</p> <p>Vícejazyčnost (plurilingvismus): Schopnost jednotlivce komunikovat ve dvou nebo více jazycích, nehledě na úroveň ovládnání daného jazyka.</p>
<p>Výslovnost a přízvuk</p>	<p>Výslovností se rozumí způsob, jakým se slovo či jazyk vyslovuje, případně způsob, jakým slovo pronáší určitá osoba. Pokud má někdo „správnou výslovnost“, míní se tím v rámci příslušného dialektu oboje. Různí lidé či skupiny mohou stejné slovo vyslovovat rozdílně. Tyto rozdíly ve výslovnosti způsobuje řada faktorů, jako například území, kde mluvčí vyrostl; místo, kde žije; porucha ovlivňující řeč nebo produkci (artikulaci) znaků; etnická/kulturní skupina; společenská třída, případně vzdělání.</p> <p>Výslovnost lze definovat jako způsob, jakým lidé vyslovují (manuálně či vokálně) znaky/slova; tj. přednes mluveného nebo znakového jazyka. Kromě toho se termínem výslovnost označuje také způsob, jakým se slovo či znak obvykle artikulují (znakováním či mluvením). Pokud mluvíme o „výslovnosti“ v souvislosti se znakovým jazykem, používá se spíše termín „produkce/artikulace znaků“.</p> <p>Přízvuk označuje zvláštní způsob výslovnosti slov či produkce/tvorby znaků (např. protože má někdo regionální či cizí přízvuk, který se považuje za „rozdílný“ od místního/regionálního přízvuku).</p>

<p>Plynulost projevu (funkční komunikační kompetence)</p>	<p>V rámci Společného evropského referenčního rámce se plynulostí projevu rozumí schopnost vyjadřovat se jazykovými prostředky bez námahy a obratně s přirozeným, plynulým tokem jazyka, což mluvčímu/znakujícímu umožňuje efektivně komunikovat v různých situacích. Plynulostí projevu se také často označuje schopnost mluvit či znakovat výřečně a na vysoké úrovni.</p>
<p>Idiom / idiomatický výraz / idiomatické znaky / metafora</p>	<p>Idiomy jsou určité výrazy v daném jazyce, jejichž význam nelze odvodit z významu jednotlivých slov. Pokud se například něco stane „z čista jasna“, stane se to neočekávaně. V rakouském znakovém jazyce (ÖGS) zase existuje výraz ALTE SUPPE (STARÁ POLÉVKA) jako označení něčeho zastaralého nebo problému, o kterém se už dávno ví.</p> <p>Věc, kterou vnímáme jako charakterizující či symbolizující něco jiného, se nazývá metafora. Pokud nějakou ženu nazveme „lvcí“, znamená to, že je silná a bojovná. Pokud znakující vyjádří ve ZJ ROZBITÉ VEJCE (ÖGS), vyjadřuje tím, že již něco nelze vrátit zpět (tj. je příliš pozdě změnit výsledek nějaké události).</p>
<p>Hovorové výrazy (kolokvialismy)</p>	<p>Termínem hovorové výrazy se rozumí neformální výrazy, které se využívají především v každodenním životě, tedy ne ve formálních situacích. Například pokud o někom prohlásíme, že mu „přeskočilo“, znamená to, že daná osoba ztratila rozum.</p>
<p>Pragmatika</p>	<p>Pragmatika je věda zkoumající, jak jazyk ovlivňuje situace, ve kterých se používá. Pokud znakující či mluvčí disponuje pragmatickou kompetencí, dokáže užívat jazyk k získání věcí či zajištění určitého jednání; ví, že znaky/slova mohou vyjadřovat koncepty rozdílné od jejich povrchního významu. Kontext ovlivňuje užívání jazyka ve všech situacích. Má například vliv na způsob, jakým se sdělení v dané situaci pronáší či píše. Působí ale také na komunikační situaci, v rámci které se promluva pronáší či vnímá: kontext ovlivňuje lingvistické volby znakujícího/mluvčího. Konceptualizace kontextu znakujícího/mluvčím má vliv na to, co na základě dané situace znakuje/říká. Výsledkem je odpovídající komunikace, která citlivě reaguje na daný kontext.</p>

<p>Sociolingvistické kompetence</p>	<p>Sociolingvistická kompetence se týká znalostí a dovedností potřebných pro zvládnutí sociálních aspektů užívání jazyka. Sociolingvistické kompetence označují schopnost interpretovat sociální význam lingvistických variací, zvolených jazykových prostředků a střídání kódů znakujících/mluvčích v konkrétních situacích s cílem zapojit se do různých komunikačních činností. Kromě toho je sociolingvistická kompetence součástí sociokulturních kompetencí, které umožňují členům společenství účastnit se různých činností v lingvisticky a kulturně různorodých kontextech.</p>
<p>Propozice/přesnost propozice</p>	<p>V oblasti jazykovědy lze propozice popsat jako deskriptory aktuální situace či základní prvky větného významu. Patří sem označování agentů (podmětů), pacientů (předmětů) a dějů, kterým znakující/mluvčí vyjadřuje vztah mezi koncepty, na něž odkazuje. Mezi propozice zařazujeme (mimo jiné) tvrzení, otázky a rozkazy (imperativy).</p> <p>Příklad: <i>Žena uvařila polévku. (tvrzení)</i> <i>Uvařila žena polévku? (otázka)</i> <i>Žena musí hned uvařit polévku! (imperativ)</i></p> <p>Přestože se věty uvedené výše liší svou ilokační silou (tvrzení, otázka a rozkaz), všechny sdílejí stejnou propoziční složku – agens (žena), děj (vařit) a patiens (polévka). V případě znakových jazyků zahrnuje propozice znaky a nemanuální prostředky, které tvoří různé kombinace v závislosti na druhu sdělované propozice.</p> <p>V rámci Společného evropského referenčního rámce se pojmem přesnost propozice označuje schopnost formulovat myšlenky a propozice takovým způsobem, aby mluvčí jasně vyjádřil to, co chce sdělit.</p>
<p>Koheze a koherence</p>	<p>Koheze označuje využívání lingvistických prostředků k vyjádření vztahů mezi větami a různými částmi výpovědi. Koherence je charakteristickou vlastností mentální reprezentace výpovědi. Kohezi a koherenci od sebe nelze zcela oddělit: působí ve vzájemné harmonii a umožňují, aby snahu znakujícího/mluvčího/pisatele přednést kohezní výpověď vnímal také jejich komunikační partner/čtenář.</p>

<p>Typy výpovědí a žánry</p>	<p>Typy výpovědí jsou druhy či kategorie výpovědí, které vytváříme. Patří sem argumentativní výpovědi (tj. představující obě strany sporného bodu), informativní výpovědi (vysvětlující, co se stalo), explanatorní výpovědi (informující o procesech, často v chronologickém pořadí) a narativní výpovědi (představující příběh spolu s informacemi o postavách, místě a času).</p>
<p>Deiktické (deixe) a anaforické (anafora) odkazování</p>	<p>Termínem deiktické odkazování neboli deixe označujeme způsob, jak v rámci promluvy představujeme referenty (předměty promluvy) z perspektivy naší aktuální polohy a času. Například pokud při vyjadřování ve ZJ použijeme klasifikátor, může být deiktický i anaforický.</p> <p>Pokud tedy znakující vytvoří následující znaky, komunikační partner uvidí prezentovaný scénář jako deiktický projev (informace se předkládá z úhlu pohledu znakujícího).</p> <p>Příklady: <i>KLF-NOHY (směrem dopředu ve znakovacím prostoru)</i> <i>STROM (umístěn vpravo ve znakovacím prostoru)</i> <i>nedominantní ruka odkazuje na STROM</i> <i>KLF-AUTO (umístěn uprostřed znakovacího prostoru)</i></p> <p>Termínem anaforické odkazování označujeme jev, kdy později v promluvě odkazujeme zpět na již dříve představené referenty. Pokud jsme například v rámci vyjádření ve znakovém jazyce již dříve zmínili MUŽE, můžeme odkázat zpět na jeho pozici ve znakovacím prostoru s použitím INDEXU/ODKAZOVÁNÍ. Díky tomu víme, že odkazujeme na tu samou osobu.</p> <p>Deiktické a anaforické struktury můžeme vyjádřit manuálními ukazateli (INDEX/ODKAZOVÁNÍ), změnou pohledu očí nebo pozicí hlavy.</p>
<p>Student jazyka (někdy také označován jako student L2)</p>	<p>Osoba, která si přeje osvojit si jiný než svůj mateřský jazyk.</p> <p>L1 Mateřský jazyk, který osoba ovládá a dorozumívá se s ním.</p> <p>L2 Cizí jazyk, který osoba ovládá a dorozumívá se s ním.</p>

Samostatnost studentů	Schopnost převzít odpovědnost za své vlastní učení. Samostatnost studentů zahrnuje schopnost objektivního posouzení, kritické reflexe, rozhodování a nezávislého jednání. Samostatní studenti jsou sami odpovědní za své vlastní učení. Zahrnuje to výběr a nastavování cílů a také informované rozhodování o konkrétních oblastech, na které se chtějí zaměřit, a to na základě vlastních zájmů a aktuální úrovně ovládnutí daného jazyka, která se stanovuje sebehodnocením.
------------------------------	--

Terminologie hodnocení

Hodnocení	<p>(1) Shromažďování, kvantitativní vyhodnocování a využívání informací k měření úspěšnosti osob a/nebo institucí. Hodnocení představuje jeden z aspektů evaluace. <u>Didaktické hodnocení (hodnocení školního výkonu)</u>: měří úspěšnost studentů ve vztahu k cílům stanoveným v konkrétním kurzu a jeho kurikulu. <u>Hodnocení způsobilosti (hodnocení úrovně ovládnutí jazyka)</u>: měří úspěšnost studentů dle společných referenčních úrovní a kompetencí.</p> <p>Evropské centrum pro moderní jazyky (ECML) uvádí, že dovednosti, kompetence a schopnosti jednotlivých studentů se zpravidla hodnotí průběžně, díky čemuž lze jasně určit pokrok studenta jazyka.</p> <p>(2)</p> <p>Rozlišujeme hodnocení formativní a sumativní.</p> <p>V rámci formativního hodnocení se učení studenta (postoje, dovednosti, zvyky a znalosti) analyzuje průběžně v delších časových obdobích a výsledky se využívají ke zlepšování učení a výuky. K výhodám průběžného formativního hodnocení patří skutečnost, že učitelé mohou posoudit daného studenta a upravit svou koncepci výuky tak, aby průběžně podporovali učení studenta a pomohli mu dosáhnout jeho cílů.</p> <p>Sumativní hodnocení vychází z testování separovaných slov či gramatických jevů, například na konci určité učební jednotky či roku. Možnou nevýhodou tohoto přístupu je skutečnost, že není možné posoudit, jaký student učinil pokrok během průběžného procesu výuky a učení.</p> <p>(3) Hodnocení Měření výkonu studenta v rámci jazykového kurzu dle cílů tohoto kurzu.</p>
------------------	--

<p>Validita</p>	<p>Test je validní, pokud hodnotí to, co si přejeme, aby hodnotil. Pokud například chceme u dané skupiny lidí vyhodnotit komunikační schopnosti v italském jazyce, očekáváme, že výsledky se budou v rámci skupiny lišit v závislosti na rozsahu jazykových kompetencí jejich členů – očekáváme, že někteří budou mít lepší výsledky než jiní.</p> <p>Validita se také může vztahovat ke způsobu, jakým se testy využívají, konkrétně jak důkazy a teorie podporují interpretace výsledků testu navrhované dle využití testu.</p> <p>Test je validní z hlediska jeho obsahu, pokud jeho položky či úkoly představují reprezentativní vzorek položek či úkolů pro testovanou oblast znalostí či schopností.</p>
<p>Reliabilita (spolehlivost)</p>	<p>V souvislosti s testováním označuje pojem reliabilita konzistentnost: test s reliabilními výstupy přinese i při opakovaném použití stejný či podobný výsledek. Upozornujeme, že vysoká reliabilita nemusí automaticky znamenat, že je test dobrý nebo že interpretace výsledků je validní. I špatný test může přinést vysoce reliabilní výstupy.</p> <p>reliabilita mezi hodnotiteli Označuje, do jaké míry se různí hodnotitelé shodují ve svém hodnocení výkonu kandidátů.</p> <p>reliabilita jednoho hodnotitele Označuje, do jaké míry se jeden hodnotitel shoduje ve svém hodnocení stejného výkonu kandidátů při různých příležitostech.</p>
<p>Praktičnost</p>	<p>Každá hodnocíci procedura musí být také <i>praktická</i>, tedy uskutečnitelná. Praktičnost je důležitá především při testování výkonu. Zkoušející disponují omezeným časem a hodnotí pouze vzorek výkonosti zkoušeného. Uživatelé Společného evropského referenčního rámce musejí proto z kategorií, které Rámec stanovuje jako samostatné, různě vybírat nebo je slučovat.</p>

Terminologie znakového jazyka

<p>Znakový jazyk (artikulační prostor, znakovací prostor, ikonicitu)</p>	<p>Zatímco mluvené jazyky vycházejí z lineárního uspořádání, znakové jazyky jsou vizuální. Projevuje se to v několika jejich aspektech, například ve využívání ikonických znaků a znakovacího prostoru. Pojem ikonicitu označuje úzký a provázaný vztah mezi formou a významem (např. PÍT – můžete pít ze šálku, z fontánky, napít se přímo z kohoutku atd.)</p> <p>Znakovací prostor je prostor kolem znakovací osoby, ve kterém se zpravidla tvoří znaky, a to i v případě odkazování na události, které se staly v minulosti.</p>
<p>Foneticko-fonologické parametry znakových jazyků (viz také: Nemanuální komponenty/prostředky)</p>	<p>Každý znak tvoří manuální a nemanuální prostředky. Manuální prostředky lze popsat dle 4 parametrů: tvar ruky, orientace, poloha a místo. Ve video souboru se například předvádí znak PROHLÍŽET/KOUKAT (se) (v originále SEE). Ruka vytváří tvar V s dlaní směrem ke znakovacímu, posouvající se z pozice před tváří znakovacího směrem ven a lehce dolů ve směru pozorovaného objektu nebo místa souvisejícího s objektem, který znakovací dle své výpovědi (v minulosti) viděl.</p>
<p>Nemanuální komponenty/prostředky</p>	<p>Nemanuální prostředky jsou takové prostředky, které nezahrnují použití rukou. Patří k nim pohyb očí a obočí (např. pozvednutí či stažení obočí, mhouření očí); výraz tváře (např. otevřená či zavřená ústa, našpulené rty); a pohyb horních částí těla (např. naklonění ramen a/nebo hlavy dopředu či dozadu). Tyto prostředky se často spojují do různých kombinací, např. znakovací se může naklonit vpřed s pozvednutým obočím, doširoka otevřenými očima a lehce pootevřenými rty.</p> <p>Dále můžeme rozlišovat dva obecné druhy pohybu úst, které se ve znakových jazycích využívají: (i) mluvní komponenty, tzv. <i>mouthing</i>, a (ii) orální komponenty, tzv. <i>mouth gestures</i>.</p> <p>Přestože jsou znakové jazyky nezávislé na mluvených jazycích, se kterými sdílí geografický prostor, zpravidla jsou jimi do určité míry ovlivněny. Například znak AUTO může provázet pohyb úst artikulující slovo „auto“ vypůjčené z češtiny.</p> <p>Znakovací mohou využívat také orální komponenty (různé pohyby úst), které nejsou nijak odvozené z mluvených jazyků.</p>
<p>Konstruovaný akt / konstruovaný dialog / perspektiva / pohled produktora</p>	<p>Konstruovaný akt (KA) a konstruovaný dialog (KD) lze vysvětlit jako interakční sociolingvistický popis střídání rolí, který se ve znakových jazycích často vyskytuje. Zjednodušeně řečeno tyto pojmy označují „způsob, jakým znakovací využívají své tělo, hlavu a pohled očí k popisu jednání, myšlenek, slov a výrazů postav, které jsou předmětem promluvy“ (Metzger 1995:256). KA a KD se často využívají při vyprávění příběhu, ale uplatňují se i v jiných typech výpovědi.</p>

PROSIGN

www.ecml.at

Evropské centrum pro moderní jazyky je institucí Rady Evropy, jejímž cílem je podporovat vysokou úroveň jazykového vzdělávání v členských státech.

CZ

www.coe.int

Rada Evropy je hlavní evropskou organizací na ochranu lidských práv. Skládá se ze 47 členských států, z nichž 28 je členy Evropské unie.

Všechny členské státy Rady Evropy podepsaly Evropskou úmluvu o lidských právech, jejímž cílem je chránit lidská práva, demokracii a svrchovanost práva. Dodržování Úmluvy v členských státech kontroluje Evropský soud pro lidská práva.

